

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

In Amos, Abdiam, Et Ionam Prophetas, Commentarij Francisci Lamberti Auenionensis

Lambert, François

Argentorati, 1525

VD16 B 3868

Capvt Tertivm.

urn:nbn:de:hbz:466:1-35983

FRANC. LAMB. IN IONAM

CAPVT TERTIVM.

*Summariū capitū: Primum accepit Ionas denuo
iūſionem à **D O M I N O**, ut proficiſceretur, &
prophetaret apud **Niniuitas**. Secundo, ſcribi=
tur prædicatio eius. Tertio, ponitur **Ni**=
nuitarum reſipiſcentia. Quar=
to, oſtenditur, quòd fuerunt
miſericordiam con=
ſecuti.*

P A R S P R I M A.

ET factum eſt uerbum Domini ad
Ionam ſecundo, dicens: Surge, &
uade in **Niniue** ciuitatem magnā,
& prædica in ea prædicationem,
quam ego loquor ad te. Et ſurrexit Ionas,
& abiit in **Niniuen**, iuxta uerbum Domini.
Et **Niniue** erat ciuitas magna, itinere die=
rum trium.

Ionas terre ex mari redditus, & quaſi ex mortuis ſu=
ſcitatus, et in mundum rediens, perplexus forſan erat,
an mox cum oporteret ad **Niniuitas** proficiſci, ſicut à
principio illi **Deus** imperauerat. Proinde, ſecundo illi iūſ=
ſit, ſicut

lit, sicut ab initio, dicens: Surge, & uade &c. Qui non ut antè, iubenti contradixit, sed confestim abiit, iuxta uerbum Dei præcipientis, in Ninuen, quæ trium dierum fuisse dicitur, quod de circuitu quidam intelligunt. Quidam uero aliud putant, nempe, quòd tribus diebus poterant circumiri omnes uici eius à Iona Propheta. Sed parum refert, hoc an aliud adferas, tamen si posterius magis arridet, eo quòd Ionas tribus diebus ciuitatis uicos circumierit.

Hic non frustra à nonnullis queritur, an flagella Dei quibus Ionam adflixit, in causa fuerint, quòd de nouo minime obstitit Deo præcipienti. Etenim si hoc adfirmas, quid spiritui Dei tribues? Si uero id tribuis soli spiritui, ad quid flagella conducunt? Quandoquidem nihil frustra operatur Deus. Dicimus, quòd flagella opus externum non nihil retinent, cor autem minime, imò neque manum retinere possunt, nisi quatenus uis carnis à Deo frenatur. Verum non proinde flagella à Deo frustra mittuntur. Nimirum punitiones illius iustissimæ sunt, & conducunt ad Dei æquitatem, ac potentiam, nostramque duriciem agnoscendam. At solus Dei spiritus, errantium mentes ad Deum reuocat, & in fide eius confirmat. Idcirco concludimus, quòd non uis flagellorum, sed spiritus sancti, Ionas resipuit, & Dei præcepto ceruicem propriam inclinauit.

P A R S S E C V N D A .

Q uæritur. Et cœpit

FRANC. LAMB. IN IONAM

Et cœpit Ionas introire in ciuitatem,
itinere diei unius, & clamauit,
& dixit: Adhuc qua
draginta dies,
& Niniue
subuertetur.

Preuidebat Ionas, **DEVM** populi Niniue misertu-
rum, si resipiscerent: uerum neutiquam licuit ei, id
exprimere. Diuinis siquidem uerbis nihil est adden-
dum. Postquam ergo accepit denuo mandatum, ambu-
lauit uno die per ciuitatem, clamans, & dicens: Adhuc
quadraginta dies, & Niniue subuertetur. Iudicium fu-
it **DOMINI**, ut huius uerbi terrore adfligerentur.
Volebat quoque illis Deus spiritum suum infundere, quo
& ueritatem agnoscerent, & humiliarentur, confunde-
rentur; per id impij ex Israël, qui Niniuitis ad unius diei
ei prædicationem conuersis, multis & summis Dei Pro-
phetis, apud eos continuis, non acquieuerunt, quin potius
eos persecuti sunt, male tractarunt, ac plurimos eor-
um occiderunt.

Quid in hoc uerbum, Adhuc quadraginta & c. pu-
tant, imò adseuerant, esse Dei sententiam, distinguens
sententiam à consilio, docentes illam mutari, istud uero
minime. Deus, inquiunt, & si plerumq; mutat sententi-
am, consilium nunquam. Miror certe, quid cause illis fue-
rit,

rit, ut **D**e*i* consilium ab eius sententia diuiserint, cum idem omnino sint. **N**imirum, quemadmodum immutabilis est **D**e*i* sententia, ita & consilium eius. **S**ynonyma quidem sunt hæc: decretum, sententia, cōsiliū, & propositum.

DE **A**ltissimi.

Non est ergo dictus sermo **D**e*i* sententia, sed nuda cōminatio, in qua semper conditio intelligitur. **A**bsit enim ut consentiam his qui dicunt, tam in promissionibus, quam in sententijs **D**e*i*, conditionem intelligi. **A**bsoluta enim sunt: non conditionalia. Secus autem est de comminationibus, in quibus semper conditio est clausa. **N**am quod ad promissiones **D**e*i* spectat, querimus, an possint alicunde irritæ fieri? **S**i dicitis: **P**ossunt: querimus iterū: **P**er quid? **C**erte, non factis hominū, aut **A**ngelorum studio. **V**nde ergo? **E**t enim à **D**e*o* minime fit. **Q**uid enim promissio aut decretum **D**e*i*, nisi sermones eius, quos uult impleri? **I**dcirco æterni dicuntur, & illos non adimpleri impossibile est. **E**rgo in **D**e*i* promissionibus ac decretis, conditio minime clauditur. **S**i obijcis: **M**ulta legimus **D**eum **I**sraëlitis promississe, quibus adiecit conditionem, dicens: **S**i feceritis, **S**i audieritis, & id genus multa: **D**icimus, id genus sermones, non esse simplices promissiones, sed conditionales. **A**t nos de istis non scribimus, sed de illis tantum, quibus non est adposita conditio, & de quibus non potest quisquam tuto definire, conditionem fore supplendam.

Denique huic loco, quem tractamus, non est appositæ

Q 3 conditio,

FRANC. LAMB. IN IONAM

conditio, sed necessario intelligitur, ex circumstantia textus. Quia enim Niniuitarum resipiscentium miserius fuit, liquet in uerbo prescripto conditionem fuisse inclusam, & quod non sententia, sed comminatio fuerit. Alioquin, non pro comminatione, sed pro decreto Domini enarrandum foret. Cogit autem ipsa rei gestae ueritas, ut non decretum, sed comminationem esse adfirmemus. Verum non licuit Ionæ predicanti, hanc conditionem Niniuitis reserare, nec quicquam uerbo, quod acceperat simpliciter annunciantium, contra Dei legem adiungere.

P A R S T E R T I A .

Et crediderunt uiri Niniuita Domino. Et predicauerunt ieiunium, et uestiti sunt sacco, a maiore usque ad minorem. Et peruenit uerbum ad regem Niniue, & surrexit de solio suo, & abiicit uestimentum suum a se, & indutus est sacco, & sedit in cinere, & clamauit, & dixit in Niniue, ex ore Regis & principum eius, dicens: Homines, & iumenta, & boues, & pecora, non gustent quicquam, nec pascantur, & aquam non bibant. Et operiantur saccis homines, & iumenta clament ad Dominum in fortitudine, & conuertatur uir a uia sua mala, & ab iniquitate, quæ est in manibus
eorum

eorum. Quis scit, si conuertatur & ignoscat
Deus, & reuertatur a furore iræ
sua, & non peribimus?

Mira, & prompta admodum, fuit Niniuitarum cō
uersio, ut primo die quo Dei comminatio fuit præ
dicata, Domino crediderint, nec de Propheta ser
monibus dubitarint. **O**bserua autem textus ordinem. Pri
mum, crediderunt: demum, prædicauerunt ieiunium, &
saccis uestiti sunt. **O**mnium quippe fundamētum est fides.
Ipsa enim est radix, et principium omnium bonorum, quæ
in nobis operatur **D**eus. **F**ixa ergo in Niniuitarū animis,
preciosiss. fidei radice, impossibile est, non sequi bonos fru
ctus. i. opera uere bona, quæ sunt ex fide: nam uera fides
semper est operosa. **C**rediderunt ergo illi **D**omino, &
ideo respucrūt, quod facere alioqui minime potuissent. **E**t
mox peruenit Dei sermo ad regem, cui & credidit, ac con
festim surrexit de solio suo, & abiecit uestimentum suum
à se, & indutus est sacco, & sedit in cinere, prædicauitq;
ieiunium. **V**ides & in hoc Rege, fidei efficaciam, qui &
Dei bonitatem annunciare cœpit, dicens: **Q**uis scit, si cō
uertatur &c. **Q**uasi di. **F**orsan non est hoc Dei uerbum,
sententia definitiua, sed comminatio, ideo si respuerimus,
facile eius misericordiam consequemur.

Obserua q; credentibus prædicauit ieiunium, et opera
bona, in fiducia diuine bonitatis. **Q**uinam multi, qui ad
Q 4. uei bi mi-

FRANC. LAMB. IN IONAM

uerbi ministerium adsumpti sunt, idem facerent, hoc est, si
mul cum fide, opera uere bona inculcarent. Siquidem non
nulli sic fidei sermonem docent, ut operum seu fructuū e-
ius obliuisci uideantur. Nunquā enim absq; fructibus suis
est ipsa fides. Alij autē sic opera magnificant, ut fidei haud
quaquam memorentur: quasi omne cū pus quod non fit ex fi-
de, peccatum minime sit. Ro. 14. Quicquid non fit ex fide,
peccatum est. Vtrinq; uero est error. Proinde, neq; fides
absq; operum uere bonorum fructib; neq; ipsa opera, abs-
que fide sunt prædicanda. Ceterū hic de Niniutarū con-
uersione locus, à liberi arbitrij ac meritorū adsertoribus,
pro suæ impietatis probatione adsumitur, sed uere contra
naturam textus. Indubie enim hi soli ex Niniuitis Deo pla-
cuerunt, qui in suorum operū diffidentia, in solius autē Do-
mini fiducia, conuersi sunt, & ieiunarunt: alioqui non cō-
uersi, sed auersi fuissent. Tribuissent namq; aliquid propri-
is uiribus, quod est conuerti ad se, non ad Dominum: imō
auersio est à Domino. At de his plene tractauimus, libello,
De arbitrio hominis uere captiuo, quod sub quartū Osee
caput scripsimus.

Summa: Benefecerunt Niniuite ieiunantes, cilic ijs &
saccis utentes: uerum, si hæc non fecissent ex fide, abomina-
tiones fuissent coram Domino. Placuerunt ergo Domino,
hæc opera, non propter se, sed propter fidem. Nunc dicitur
Hier. 5. Oculi tui Domine respiciunt fidē. Vnde & subdit:

P A R S Q U A R T A.

Et ui-

Et uidit **D E V** s opera eorum,
quia conuersi sunt de uia sua
mala. Et misertus est deus
super malitiam, quam
locutus fuerat, ut face
ret eis, & non
fecit.

Locis compluribus diximus, quod in arcanis literis,
Deus aliquid uidere & audire dicitur, cum sibi pla
cet aut displicet, idque facto ostendit. Hinc de **Nini**
uitis hic habetur, quod eorum opera **D**eus uiderit. **C**on
uersi enim erant, a uia sua mala, quod illi placuit, & facto
ostendit. **N**imirum misertus est eorum, super malicia,
id est, indignatione, quam aduersum eos **P**ropheta mini
sterio fuerat locutus. **M**itigauit namque iram suam, &
non fecit, quod fuerat comminatus: **A**liter hic est huius
loci sensus, & idem facilior. **M**ox uti **D**eus uidit eos con
uersos, nō adimpleuit quod illis fuerat cōminatus. **Q**uod
sic intelligere neceſse est, ut **D**eum mutatum nullatenus
putes. **A**b eterno siquidem, omnia prædefinita erant,
nempe & quod illis comminaretur, & quod ipsi sui spi
ritus inlustratione conuerterentur.

CAPVT QVARTVM.

Q 5 SUMMA